

TAHÁK

ANEB

OKÉNKO DO PŘÍBĚHU

Máte naprostou pravdu, knižní trh je přesycen, autorů jako hub po vydatném dešti, o jejich produktech všech možných kvalit ani nemluvě. Kdo se v tom má sakra vyznat? Jak to, že už mi nestačí zajít do knihkupectví a chvíli bloumat mezi regály s myšlenkou na JEDNOHO osvědčeného autora a JEDEN oblíbený žánr. Pamatujete? Za patnáct minut bylo hotovo (včetně přečtení dvou tří anotací) a zatímco nám usměvavá prodavačka balila vybraný titul, nás už obklopovala hřejivá vidina večera stráveného v křesle pod lampičkou a s knihou v ruce. Zlaté časy! Psal určitě kdekdo, ale vydával jen ten, kdo psát opravdu uměl. Z knihkupectví jsme si odnášeli jistotu, že za své peníze máme nejen knihu prostou stylistických a pravopisných chyb, ale že její příběh je přesně o tom, co jsme si přečetli na zadní straně obálky a vyvolá v nás přesně ty emoce, které očekáváme.

Inu, vše kolem nás se mění, změn se dočkal i knižní trh. A to pronikavých! Namísto stovky nakladatelství nám tu chrlí 18000 titulů ročně dva a půl tisíce nakladatelských domů, firem a firmiček. Prodejnost vydávaných knih – světe div se – překvapivě neurčuje kvalita textu, příběhu, značky, odborná prestiž autorova jména či nakladatelství, ale většinou mediální masáž, za kterou stojí především peníze. Samozřejmě existují autoři, kteří svým neotřelým, geniálním způsobem prokázali, že jsou hodni titulu „uznávaný a čtený spisovatel“, těch je však v celém oceánu jen hrstka. Snadno se vám pak stane, že v oblíbeném knihkupectví hned za dveřmi

vrazíte do bloku knih a ihned si vzpomenete, že takovou obálku jste už někde viděli. Jasně, když vás dav v tramvaji přitlačil nosem přímo k oknu, zubila se tam přesně tahle tvář, na schodech v metru jste zamyšleně otočili hlavou nalevo a ejhle! Stejný úsměv opatřený navíc datem, kdy kniha vyjde a vřelým doporučením, že je to „bomba, kterou si nesmíte nechat ujít“. Původně jste přišli pro jinou knihu, ale dobře mířený zásah na čtenářský solar vás prostě zmátl. Nedivím se.

Patřím k autorům, kteří také využili jedné změny ve fungování trhu s knihami. Obě svá dílka jsem si vydala vlastním nákladem. Zvolila jsem náročnější cestu nezávislosti místo upachtěného doprošování se v nakladatelstvích, která nejsou českým, navíc začínajícím autorům nakloněna. Pokud už svolí k vydání prvotiny neznámého autora, na výplatní listině se jako původce díla ocitnete na úrovni, kde podpora v nezaměstnanosti je noblesním honorářem. Také se jim nedivím, autorská práva, překlady a samotná vydání zahraničních bestsellerů něco stojí. Aspoň jim zaručeně naplní kasu. Každý, kdo může, sází přece na jistotu.

Je přesně tím, co v současné knižní džungli nemáte, ledaže byste volné chvílky trávili pročítáním čtenářských recenzí a komentářů na knižních databázích nebo bigotně setrvali u dlouholetých zavedených autorů, kteří vás prostě nemůžou nemile překvapit.

O MÝCH KNIHÁCH SE NEVÍ

Ano, VÍM to od různých literárních vlogerek, které je recenzovaly. „Knihy jsou super čtivé“, „Na prvotinu bomba“, „Kdy napíšete další, tahle se mi moc líbila“... brečela bych. Určitě štěstím, že se líbí, že oslovily a ještě víc vzteky, že je v knihkupectvích nikdo nenajde, pokud si je sama neobjedu a knihy jim nevnutím. Jak to udělat, aby se o nich VĚDĚLO? Jak taktně, bez vnucování zařídit, aby pronikly k širší čtenářské komunitě? Bez neustále opakovaných a v podstatě nicneříkajících příspěvků na facebooku, které kdekdo „lajkne“, případně sdílí, ale víc se jimi nezabývá. Ukázky na webovkách? Čte je vůbec někdo? Mezi námi - jejich průkazní hodnotě, že knížky nestojí za starou bačkoru a podaří se jim zlákat vaše oko, moc nevěřím.

JASNĚ, TO JE ONO!

Chcete poznat některé postavy z mých knih dřív, než začnete číst? Fajn, ale co styl psaní? Píšu zrovna pro vás? Co příběh? Nečetla jsem něco podobného už někde? Je to stejně všechno na jedno brdo. Otázky a zase otázky... A to nejlepší nakonec:

KDYŽ MI TO VŠECHNO PĚKNĚ POVÍTE, BUDU JEŠTĚ STÁT O TO SI TY KNIHY PŘEČÍST?

Nebojte, neprozradím všechno, jen tak akorát. Nu, je to na vás... dejte se do toho.

Nutně potřebuju malou holčičku...

Kdo si o mně něco přečetl, ví, že příběh hlavní hrdinky románu Panenka – Evy – jsem (v hlavě) pilovala hodně dlouho. Tak dlouho, že schopná a plodná spisovatelka by za tu dobu vydala aspoň pět knih. Dařil se mi hlavně konec, ten jsem dotáhla téměř k dokonalosti, ale co s ním, že? Když jsem konečně začala brát svůj příběh vážně a dala mu naději na život, dospělá Eva získala své tvary poměrně rychle. Dalo by se říct, že jsem její story psala pozpátku a od ženy středních let jsem se docela rychle profabulovala téměř k puberťačce. Fajn... a co teď? Jak to všechno začalo? Kde sakra stály tři štědré sudičky a dopředu se válel smích osud? Z hloubi mé fantazie se najednou vynořila dívenka a přívětivě si mě prohlížela. Já se naštěstí nedala zmást jejím andělským zjevem. Prozíravé, protože chvilka okouzlení rychle vyprchala a už si kladla požadavky. S obočím staženým do úzkých přímek mě nekompromisně úkolovala, jak s ní musím naložit, pokud má naše spolupráce za něco stát. Tobě se to říká, myslela jsem si a pilně psala poznámky. Sice mi šel místy mráz po zádech, ale nakonec jsme si plácly.

Od chvíle, co bez sebe blahem k sobě tiskla krásné bílé brusle, ji s babi doma moc neviděli. Každý den sotva položila lžici, neúnavně hnala babičku na kluziště. Byla tenkrát parádní zima, denně mrzlo, tak jí vnučka nedopřála chvíli klidu. Babi, aby se zahřála, obcházela několik hodin kolem dokola, sledujíc přitom pečlivě Eviny pokroky. Většinou až se setměním se jí podařilo sundat Evce brusle a konečně jít domů trochu se zahřát. Rodiče dceřin elán sice nechápali, ale nezasahovali do toho, protože měli svých starostí nad hlavu. Babička se nechtěla nudit, a tak zatímco malá bruslila, navazovala hovor se stejně postiženými matkami, tatínky nebo prarodiči nadšených dětí. Děcka

z nejbližších domů tu bývávala sama, dospělí je jen občas kontrolovali z oken bytů.

Asi po dvou měsících, kdy zima už pomalu hlásila odchod na zasloužený odpočinek, přišel k babičce mladý tatínek jednoho z kluků hrajících hokej.

„Taky se těšíte, až to skončí?“ usmál se na ni.

„No, abych se přiznala, tak ano, už mě to zmáhá takhle každý den.“

Mladý muž chápavě přikývl: „Nedivím se, bydlím tady v tom baráku, víte. Před Vánocemi jsme se s několika sousedy domluvili a udělali dětem to kluziště. A povedená zima nás utvrdila, že to byl dobrý nápad, vidíte?“

„To určitě, děti se vyblbnou, jsou na vzduchu,“ odpověděla babička.

„Ale já, abych pravdu řekla, bych se ráda viděla už doma u čaje,“ dodala s úsměvem.

„Chápu, vídám vás tu pořád, mladý nemají čas, co?“ Babička jen vzdychla.

„Vaše je ta holčička v červený bundičce?“ zeptal se.

„Ano,“ řekla babička pyšně, „Docela jí to jde, ne?“ obrátila se k němu.

Uznale pokýval hlavou:

„Všiml jsem si jí několikrát. Na to, že byla úplný začátečník, jí to jde skvěle. Řekl bych, že to má v sobě. Má talent, to se pozná. Mělo by se s tím něco dělat.“

Babička se podivila: „Myslíte? A co jako?“

„Měl by s ní někdo zajít na zimák za nějakým trenérem krasobruslení.“

Než stačila něco říct, rychle pokračoval:

„Heleďte, tady to brzy skončí a stejně nemá cenu, aby se tu jen tak plácala.

Potřebuje vedení. Zkuste to, myslím, že se nemýlím.“

Tímto nenápadným způsobem zpečetil neznámý otec rozjíveného kluka Evin osud na spoustu let dopředu. Začala tak krasobruslařská kariéra jednoho z našich nejvýraznějších talentů konce šedesátých a začátku sedmdesátých let.

Rodiče zpočátku namítali, že to se lehko řekne – zajít s ní na zimák –, ale hůř provádí, když tam nemáme žádný známý. Můžou nás vyhodit a bůhví, jestli tomu ten chlap vůbec rozumí. Ale tenkrát babička nepřispěchala s nabídkou, že tam tedy zajde sama. Do jejich výmluv jim zasáhla, jako když práskne bičem.

„Už vás mám dost, je vám ta holka tak jedno? Cizí člověk musí poznat, že má možná talent a vy nejste ani schopný si to zkusit ověřit. Na ten stadion zajdeš,“ podívala se přísně na svého zetě, „nebo nepočítejte s tím, že s ní budu dál všude chodit já, abyste měli vy po starostech!“

To zabralo. Představa, že by výrazně omezila svoji pomoc s hlídáním a zvlášť teď, když se narodila Janička, a nechala je v tom plácát, ať dělají, co umí, se jim vůbec nezamlouvala. Babička věděla, že hodně riskuje, když staví ultimátum. Malá Eva na ní byla úplně závislá a pro ni by bylo také nepřijatelné, aby svoji hrozbu splnila. Tehdy už ale jejich nezájem překročil mez, kterou byla ochotna ještě skousnout. Tak prostě vybuchla. Risk se vyplatil, jak potvrdily následující události.

Trenérce krasobruslení paní Kuželové se Evin výkon na ledě líbil. Zaujal ji elán, nadšení a snaha udělat co nejlepší dojem. Dojalo ji, jak naprosto a důvěřivě se odevzdala do jejích rukou a dbala, aby vše provedla co nejlépe. Velké

odhodlání spojené s úplným propadnutím této sportovní disciplíně, které jako zkušená trenérka dokázala rozpoznat, byly u tak malého dítěte neobvyklé a okouzly ji. Věděla přesně, že když ta malá řekla v úvodu setkání – chci se naučit krasobruslení –, tak se to také naučí. Ráda pracovala s takovými dětmi. Cílevědomost a ochota dřít jí imponovaly a taky dost usnadňovaly práci. Byla zvyklá, že někdy pofňukávaly a vymýšlely si nemoci, když se jim nechtělo trénovat. Podle svých zkušeností byla přesvědčená, že tato děcka nedosáhnou nikdy žádných oslnivých výsledků, i když jsou talentované. Ale tady v té dívence je něco tvrdého, uvědomila si. Když přišla s otcem, který se pořád jakoby mírně ukláněl a holku trapně strkal dopředu, a který jí byl svým chováním nesympatický od první chvíle, řekla si v duchu, zase nějaký nekritický ambiciózní tatínek, přesvědčený, že jeho dítě je talent. Často se nějaký takový objevil. V tomto případě se zmýlila, musela uznat.

„Beru tě,“ řekla Evce, když si na lavičce za nešikovné tátovy asistence sundala brusle a přišli společně za ní. „Ale čeká tě spousta práce, na to se připrav.“ Dívka k ní nábožně vzhlížela a táta přešlapoval vedle ní.

„Ty ještě nechodíš do školy, vidíš?“ zeptala se, i když odpověď znala.

Otec už chtěl něco říct, ale malá ho předešla:

„Ne, ale ni do školky, hlídá mě babička,“ řekla vážně.

„To je dobré, přizpůsobíme podle toho tréninkový plán.“ Paní Kuželová si už v duchu probírala svoje svěřence a přemýšlela, kam ji nejlépe zařadit, aby se jí mohla dostatečně věnovat. Malá jí visela na rtech. Její táta nejspíše těkal z jedné na druhou a dumal, co nejlépe říct. Pak mu konečně došlo, že trenérku zatím jeho názor nezajímá, a rozhodl se vyčkat, až bude tázán.

„Pojďte se mnou, dořešíme to v kanceláři,“ řekla konečně a rukou ukázala směrem do chodby.

„A ty, broučku, si už můžeš nechat naostřit brusle.“ Mrkla na Evičku a pohladila ji po tváři. Holčička byla blažená. Ta paní k ní promluvila a pohladila ji skoro tak hezky jako babička. Smutné bylo, že od rodičů na takové laskavé způsoby nebyla zvyklá. Chytla trochu zkoprnělého tátu za ruku a rychle ho táhla za paní Kuželovou do kanceláře.

Šikla by se novinářka ...

A nejlépe se spisovatelskými ambicemi. Mladá žena, která si úplně neví rady se svým životem, například momentálně zaskočená okolnostmi. Hledá sólokapra, který vydá na víc než dvoustránkový článek v časopisu. Byla to náhoda nebo zasáhl osud, když na internetu zavadila o dávno zapomenutý článkuček? Z prvního pohledu Eva zvorala, co mohla, bloudí ve své samovazbě, ale... musí přece existovat někdo, komu její osud není lhostejný. I kdyby si jejím prostřednictvím – aspoň zpočátku – toužil splnit své sny. Beata má odvalu, a to se počítá.

„Podívej mami,“ začala jsem a odhodlaně se nadechla: „Chci se pokusit přesvědčit jednu ženu, která už nikoho nezajímá, o tom, že ještě žije. Chci jí umožnit, aby vyprávěla příběh svého života tak, jak to vidí a cítí ona. Chci, aby mi svěřila své pocity, naděje a zklamání. To je vše. Obstála jsem?“ Sama jsem měla v tu chvíli pocit, že opravdový spisovatel by to neřekl lépe. A to prosím, bez přípravy! Ale matka byla, jak se zdálo, ve formě a ještě to nehodlala vzdát. „Oh, samé nesobecké důvody mi tu vypočítáváš, ty to snad dokonce děláš pro ni? Chceš si hrát na psychoanalytika? Nevšimla jsem si, že bys studovala psychologii,“ chrlila ze sebe, „Ale asi by to bývalo na místě, když už si chceš zahrávat s duševním stavem druhých.“ Odmlčela se a já pro jistotu okamžik počkala, jestli nebude pokračovat.

„Ne mami,“ řekla jsem trochu unaveně, ale s rozhodným úmyslem tuhle debatu skončit jednou provždy, „Dělám to hlavně pro sebe, chci... chci se prostě pokusit napsat tuhle story a chci ji napsat dobře, snaž se to prosím respektovat.“ Cítila jsem, že míra mé trpělivosti a ochoty je u konce.

Matka si povzdychla a na důkaz své rezignace nad mým postojem se zvedla. Ve dveřích se však ještě obrátila jako doušku za naším pravděpodobně zbytečným rozhovorem, řekla:

„Nezapomeň při tom svém pokusném spisovatelském výlevu na fakt, že Richarda jsem znala. Nechci, abys jeho památku vláčela bahnem.“

Jak patetické!

„Nikoho vláčet bahnem nebudu,“ zamumlala jsem potichu a spíš jen pro sebe. Ve strachu, aby nechtěla ještě něco dodat, jsem se kolem ní protáhla s aktovkou v ruce, popadla v předsíni kabát a téměř v klusu opustila dům. Už cestou k autu se začalo mé přesvědčení, že dělám správně, drolit. Zmocnil se mne pocit, že když teď jen trochu zaváhám, rozplyne se má vyrovnanost jako pára nad hrcem a já neodjedu. Snažila jsem se proto vytěsnit všechny znepokojivé myšlenky z hlavy a soustředit se na cestu. Aktovku a kabát jsem pečlivě uložila na zadní sedačku svého staršího, ale spolehlivého forda, velkorysý to dar mého exmanžela. Neméně velkoryse nad ním mávl rukou a s úsměvem odešel vstříc novému životu beze mne. Usedla jsem za volant, nadechla se, nastartovala a plynule vyjela na silnici vstříc možná největší výzvě nebo taky průšvihů svého dosavadního života.

Výzvy se mi odjakživa tak trochu vyhýbaly a zřejmě ani já se jim nijak nenabízela. Od mého dětství všechno probíhalo tak nějak plynule, předem dané, žádné velké zvraty a výkyvy. Naši se snažili mě dobře vychovávat, já byla poslušná a věřila jim. Docela to vycházelo až do momentu, kdy poprvé osud necitlivě zasáhl do mého života. Byla to doba, kdy jsem poznala svého budoucího muže a zamilovala se tak třeskutě, že jsem svoji naplánovanou budoucnost hodila lehkomyšlně za hlavu. Opustila jsem slibně se vyvíjející studia žurnalistiky ve druhém ročníku. Snila jsem o nich od puberty. Dopad téhle fatální chyby jsem měla pocítit velmi brzy. Prakticky hned, jak jsem si uvědomila několik důležitých věcí.

Zatímco já se snažím vydělávat peníze do rodinného rozpočtu vysedáváním v okresní knihovně a po nocích brigádami při inventurách v supermarketu, můj zamilovaný manžel je vesele rozhazuje při stále častějších výletech za horolezeckými stěnami a různými horami, kde se vždy obešel bez mé

společnosti. Když mi spadly růžové brýle a já se rozhodla definitivně skoncovat s otročinou lásce, začala jsem probírat své možnosti. Jako nedostudovaná novinářka velké šance slušně se uplatnit nemám, to mi bylo nepříjemně jasné hned. Vybavily se mi tehdy věty, které pronesla máma, už ani nevím, při jaké příležitosti: „Člověk by měl dotahovat věci do konce, když už se začne něco učit, tak se to také naučit a ne přeskakovat z jedné věci na druhou. Nakonec totiž zjistí, že má spoustu pouze částečných znalostí a dovedností, které nemá jak zužitkovat a je už většinou příliš líný, aby s tím něco udělal. Což nepochybně vede k pocitům marnosti a zbytečnosti.“ A protože jsem po svých rodičích, zaplaťpánbůh, zdělila absolutní nechuť trpnému a bolestínskému přijímání čehokoliv, co můžu změnit, udělala jsem si při práci několik kurzů tvůrčího psaní různé kvality, protože špatná zkušenost také

zkušenost. A když absence mého muže u rodinného krbu začala povážlivě převažovat nad jeho přítomností, pustila jsem se s plným nasazením do intenzivního studia italštiny, která mě lákala vždycky. Anglicky jsem uměla, ale to dneska přece kdekdo, pobízela jsem se. Věděla jsem, že po dobré znalosti tohoto krásného a melodicky znějícího jazyka bude na trhu velká poptávka. A to, že jsem v poměrně krátkém čase zvládla všechny zkoušky na profesionální úrovni, bylo důkazem, že mě manžel zanedbával opravdu hodně. Dnes ve svých pětatřiceti pracuji na částečný úvazek v redakci nejmenovaného časopisu okresního formátu, ale jinak jsem na volné noze.

Vděčím za to právě italštině, jejíž znalostí se žívím. Baví mě to. Hodně překládám a občas tlumočím. Zatím si mohu vybírat, co dělat chci a co ne. Můj pracovní výkon bývá poslední dobou ovlivněn tím, jaké nutné opravy potřebuje náš dům nebo kam chci jet na dovolenou. Co se týče spisovatelských ambic, tato není první. Do našeho časopisu jsem přispěla asi čtyřmi povídkami, z toho dvě byly na pokračování. Rozsáhlejší příběh jsem pak začala psát dvakrát. V prvním případě předtím, než jsem poznala svého muže, a ten pokus skončil v koši. Podruhé už v manželství, ale chybělo mi soustředění. Po napsání několika stránek mi příběh přišel slabý a hloupý. Snad mě tentokrát čeká trefa do černého.

Teenager, kterého nemusíte pohlavkovat

Ale kdo chce psa bít... znáte to. Sudičky se opravdu snažily, ale osud si už jednou pořádně dupnul. Kdepak by se nadál, že se mu dostane tak vydatné podpory od dokonalého modelu socialistických rodičů. O tom si fakt mohl nechat zdát...

S odlišným názorem Eviných rodičů ovšem paní učitelka nepočítala. Ani ve snu by ji nenapadlo, že jí budou bránit ve studiích na gymnáziu a srazí tak sotva uzdravenou dceru znovu na kolena. Evini rodiče se – jak jinak – přátelili s lidmi podobného ražení. Byli vesměs negativně naladěni a stejně jako oni trpně přijímali a maximálně slovně a někde za bukem komentovali absurdity, kterými je komunistický režim obdarovával téměř celý život. Ještě za Eviny hospitalizace je navštívili sousedi z paneláku, už na první pohled stejně otrávení omezeností každodenní všednosti. Nehnuli však ani prstem, aby se pokusili něco změnit.

Téma diskuse nad turkem a pražským výběrem byla jasná. Nic tak nepotěší jako neštěstí druhého. Navíc k nim zamířili vesele s vědomím, že „ten neschopnej blbec“ se už nemůže vyťahovat dcerou, úspěšnou krasobruslařkou. Sotva usedli v malém obývacím, starostlivě se poptali na Evino zdraví. Se špatně předstíraným zájmem si vyslechli, že dcera se zotavuje dobře. Úspěšně rehabilituje a je velká naděje, že bude chodit jen s nepatrnými následky. Táta s mámou se pochlubili, jak se ve spolupráci s třídní učitelkou připravuje ke zkouškám na gymnázium. To přehnali. Sousedi, hlavně Jarmila, očekávali rodiče zdrblé dceřinými neblahými vyhlídkami a ne povykující nadšením, jak se jejich dcera pere s osudem. Jarmila jim okamžitě vysvětlila, že povolit jí studium na gymnázium je nesmysl, zvláště když neví, jestli se tam kvůli otcově škrálopku dostane. Přece „teď už není krasobruslařka“, a co jí tedy bude krýt záda? A když se tam náhodou, ale opravdu náhodou dostane, co s ní potom? Při svém přesvědčovacím monologu se škodolibě usmívala a podotkla, zda snad vážně nepočítají s tím, že by se dostala ještě na vysokou? „Nejste doufám tak naivní, ne?“ zakončila svůj výstup sousedka Jarmila a důrazně práskla hrnkem s kávou o konferenční stůl. Evini rodiče se po sobě bezradně podívali, pravděpodobně přemítali o problému z nové perspektivy. Jarmila se rozhodla kout železo, dokud je žhavé. To by tak hrálo, aby se ta jejich holka mohla znovu vyvyšovat nad naši Alenu, když ta má přihlášku do učňáku na kuchařku. Hlavní důvod, to, že je hloupá a špatně se učí, Jarmilu opravdu nenapadl. Zapálila si čtvrtou cigaretu a prolomila rozpačité mlčení.

„Hele, spočítejte si, kolik do ní vrazíte během gymplu peněz... a proč?“ Vyčkala chvíli a pokračovala: „Protože na vejšku se na beton nedostane a gympl je k tomu, aby člověk šel na vejšku, ne?“ S vykulenýma očima přejížděla z jednoho na druhého. Oba mlčeli, ale nejisté vzájemné pohledy je prozrazovaly. Její manžel se rozhodl, že do téhle nudné debaty zasahovat vůbec nebude a v klidu sledoval v televizi hokej. „Nakonec do ní vrazíte zase spoustu prachů a bude to k ničemu jako s tím krasobruslením. Schválně si někdy spočítejte, kolik vás to stálo a... k čemu to bylo?“ Konečně je dorazila. Zmínka o penězích brnkla na správnou strunu hlavně u Eviny mámy.

„A... co jako myslíš, že by měla dělat? Učňák?“ zmohla se na otázku. Na to přesně Jarmila čekala, ale věděla, že to nesmí přehnat. Eva je bezesporu chytrá, ne jako to naše tele. Takže, když bude mít střední školu na pinglování a vaření, bude i se svou hlavou jen o stupínek výš než Alena. To už se dá v zájmu dobrých sousedských vztahů vydržet.

„Dejte jí na hotelovku, letos je tam výjimečně přihlášená jen polovina z dětí, které můžou přijmout. Naše Alenka by tam šla taky, ale nechce na intr.“ Elegantně, ale hlavně lživě opsala skutečnost, že jejich Alenka by se k přijímacím zkouškám nikdy neměla šanci dostat. Když Jarmila pořád neskázela ovace, rozhodla se přitvrdit:

„Berte taky v potaz nezanedbatelnej fakt, co si potom jako servírka nebo třeba recepční v dobrým podniku vydělá. Určitě daleko víc než jako ňáká knihomolka.“ To rozhodlo. Peníze byly těžkým kalibrem pro lidi neustále počítající, aby měli na to a na tamto. A holka je opravdu stála už dost. A co z toho? Nakonec může bejt ráda, že není mrzák. Zafinancujou jí ještě tuhle

odbornou školu a pak ať se konečně stará ona. Také by nebylo špatné, kdyby jim ze svých tučných výdělků jejich péči aspoň trochu oplátila.

Krásná máma, zakomplexovaná dcera

Tolik chtěla dělat všechno jinak... Být mámou na sto procent. Svě děti nejen milovat, ale také jim to dávat najevo. Proč zase rozhodl někdo za ni a jí nedal sebemenší šanci zvolit si aspoň jejich příchod na svět? Zvlášť prvorozená Ester se velmi snažila, aby od samého počátku své embryonální existence Evě cílevědomě otravovala život. Těžko měníme to, co jsme nasávali s mateřským mlékem. Eva v dceřině vzteku a fňukání snadno přehlédla volání o pomoc, doprošování se o lásku, pohlazení a ujištění, že jednou bude stejně krásná jako máma. Jak snadno se bezuzdný obdiv a zbožňování přetaví v nenávist a pohrdání.

Rozhodla jsem se neotálet a přejít rovnou k věci, protože tahle holka mi nehodlala poskytnout žádný prostor. V jejím rádobí vyzývavém chování nebylo ani stopy po vstřícnosti a já pochybovala, že vůbec ví, co to je. Celá tahle věc jí byla nepříjemná a snažila se to zakrýt neomalenou drzostí.

„Slečno Ester,“ zvolila jsem oslovení jménem, „Ráda bych navštívila v sanatoriu vaši matku a myslím si, že byste mi mohla trochu pomoci při prvním kontaktu, pokud vám to není proti mysli a neobtěžuje vás to, samozřejmě.“ Polkla jsem a sledovala, jak Ester proti mně jako by

rostla a tvář jí zalívá ruměncem. Prudce vydechla a prsty začala nervózně bubnovat na stole. V tu chvíli u nás přistála servírka s její objednávkou, takže jí zamezila v hovoru. Neobtěžovala se poděkovat, jen počkala, až se vzdálí, a vybuchla jak přetopený kotel:

„Proč chcete navštívit mou matku?“ vypískla zase tím vysokým hlasem, který byl čím dál intenzivnější. Začínala jsem mít té holky dost. Nic jsem jí neudělala a ona se už dopředu chová nepřátelsky. Vyprovokovala mě.

„Chci se pokusit napsat její příběh,“ řekla jsem. Hlas se mi ani nezachvěl, pronesla jsem tu větu zřetelně a dívala se jí přímo do očí. Teď už byla rudá úplně a její obličej se zkřivil do ošklivé grimasy. Zapřela se rukama o stůl a hlavu vysunula nebezpečně blízko ke mně. Zcela instinktivně jsem trochu ucukla.

„Ták vy chcete napsat životní příběh starý pološílený feťačky?“ Nevěřičně odsekávala slova jedno za druhým. Zmohla jsem se jenom na kývnutí a poskytla jí tak výhodu vylít celý ten kýbl splašků, aniž bych vůbec reagovala.

„Phá, to se mi snad jenom zdá!“ pokračovala plynule ve stejném tónu, s hlavou pořád téměř u té mojí, „Tak vás zajímá ta feťačká štetka? Je vám jí snad líto nebo co?“ Nadechla se a vyvalila oči: „A já? Já vás náhodou nezajímám? Já, brácha a táta? To... to víte, že se na nás všechny vykašlala a odtáhla se kurvit a rvát drogama s tím svým grázlem?“ Najednou se zarazila, uškříbla a konečně se opřela. Trochu se mi ulevilo. Ta blízkost její zuřivé tváře mi naháněla strach. „Abyste věděla, není to moje matka, je to troska se zbytkama mozku. S mojí pomocí tedy fakt nepočítejte,“ pronesla stroze, ale srovnanějším hlasem a

pásla se na mém šokovaném výrazu. Seděla jsem jako paralyzovaná a stále nebyla schopná cokoli říct. Evidentně o to ani nestála.

„Tohle si zaplaťte,“ ukázala na netknutou kávu a matonku, „Kdybyste řekla rovnou do telefonu, o co vám jde, bylo to vyřízený hned. Ušetřila byste si čas a hlavně ten můj, je vám to jasný?“

„Teď už ano, ale pozdě, bohužel,“ řekla jsem potichu, abych se taky nějak vyjádřila. Jak jsem mohla být tak domýšlivá a neopatrná, že jsem nepředvídala něco takového. Ta holka měla v sobě tak zkoncentrovanou nenávist vůči vlastní mámě, že by ve svém současném rozpoložení byla vhodným materiálem pro psychologa a ne pro smysluplnou debatu se začínající spisovatelkou. Rychle se zvedla a vykročila ke dveřím. Najednou, jakoby jí něco prolétlo hlavou, otočila se a vrátila těch několik kroků zpátky ke mně. Nebezpečně se ke mně naklonila. Na okamžik jsem uvěřila, že mě snad uhodí. „Táta ji nechal zbavit svéprávnosti, tak si dejte pozor!“ zasyčela mi do obličeje a odkráčela definitivně.

„Copak jste provedla Esterce, že odešla tak rychle? Ani kávičky se nenapila, a to jsem jí udělala takovou, co má ráda.“

Vída, Esterce, zaznamenala jsem poněkud opožděně slova servírky, protože jsem tam seděla jako blbec a konsternovaně hleděla směrem ke dveřím, kterými Ester odešla.

Chlap, kterého si vážím, ale...

Nemusí být zajímavý, ani krásný jako Adonis, musí z něj být cítit na hony solidnost, poctivost, zodpovědnost... Přiznejme si, milé dámy, a sáhněme si do svědomí ...kdypak pátráme po zmíněném typu životního partnera? Kdy se odhodláme (protože „odhodlat se“ je přesně to správné slovo) upsat celé své srdce sucharovi bez špetky vzletu, fantazie, náboje? Ano, když nás život mydlí a kope bez soucitu a pochopení. Když jsme přesvědčeny, že každý přitažlivý chlap je grázl, který nás chce jen využít a odhodit jako špinavý hadr. Pozor! I od pohledu „dobrák a solida“ však může být dobře maskovaný šmejd, jen o tom sám ještě neví. Dosud se nenaskytla příležitost.

Petr nikdy nedopustil, aby se Eva dozvěděla, s jakým strachem se každé ráno budí. Nejčastěji z toho, že až se ho tahle nádherná bytost nabaží, tak ho opustí. Tušit Eva hned od počátku, co se mu honí hlavou, se smíchem by mu vysvětlila, že jeho obavy jsou úplně zbytečné. To poslední, co ji zajímalo, byl jiný muž. Svého Petra tenkrát opravdu milovala, vážila si ho pro spoustu dobrých vlastností a byla mu vděčná, že ji odvedl z Mariánek a zařídil pro ně nový život. Ale protože Petr tohle všechno nevěděl, ničil svědomitě své manželství od samého počátku. Nebyl žádný hlupák a po chvíli mučivého vymýšlení, jak na Evu nejlépe jít, aby se neznemožnil okamžitě, vymyslel nenáročnou strategii. Zpočátku se osvědčila bezchybně. Jakmile před ním Eva vyslovila nějakou myšlenku nebo záměr, co by ráda podnikla nebo o čem přemýšlí, nejpozději

do druhého dne vymyslel řešení vlastní. Takové, které co nejlépe vyhovuje jemu, a pokud možno co nejvíc eliminuje potenciální nebezpečí, které by mu z nastalé situace mohlo hrozit. Samozřejmě hrozbu, kterou si ve svém chorém mozku vybájl on a o které jeho žena neměla ani poněti. Například když Eva přišla v sotva zařízeném bytě při společné večeři s myšlenkou, že je načase, aby se porozhlédla po městě a zjistila své šance na smysluplné uplatnění ve svém oboru. Tenkrát v duchu zaúpěl a už neměl sílu ji poslouchat. Po zbytek večeře, jejíž chuť sotva vnímal, se dusil úděsnými představami. Jako v živém snu před sebou viděl zástupy chlípných vedoucích různých restauračních a hotelových zařízení. Nepochyboval, že se nenajde ani jediný, který by jeho ženu nezaměstnal okamžitě, nejlépe hned zítra. Nejpozději pozítří ji bude manévrovat do své postele, ze které promptně vykope okoukanou manželku. Z něho pak udělá blbce a paroháče. To nesmí dopustit. Položil příbor a jako by bez valného zájmu pravil:

„Jasně, miláčku, chápu, že už se nemůžeš dočkat, až budeš zase pracovat, a sám si myslím, že vůbec nebude problém něco pořádného tady najít, ale...“ vzdychl a zatvářil se nešťastně. „Víš, myslel jsem si, že bys zítra mohla dát dohromady tu knihovnu, no..., prostě ji umýt a rozřadit ty knížky, co jsou v bednách. Taky by bylo dobrý je naskládat do regálů, než přijdu z práce, co říkáš?“ Eva se hned cítila zahanbeně. Uvědomila si, jak se tu Petr nadřel před stěhováním i po něm a ona je tak sobecká, že myslí jen na sebe.

„Jasně, promiň, lásko, já na tu knihovnu zapoměla jako na smrt. Samozřejmě, dám ji do kupy a shánět práci si půjdu pozítří, jo?“ Krásně se na něj usmála. Petr vyskočil od stolu a vroucně ji políbil, šťasten, že neštěstí je – aspoň pro zítřek – zažehnáno. Chopil se znovu příboru a dojídal večeři už s mnohem větší chutí než před chvílí. Když v obývacímu zapnul nově nainstalovanou televizi, zatímco Eva vařila kávu, pevně si umínil, že tu práci jí sežene za každou cenu. A kde jinde, než u nich v podniku. Co Eva chce nebo nechce, nemělo v tu chvíli pro něj žádný význam. Hlavně, aby seděla pár kroků od něj, někde v kanceláři, kam on může aspoň jednou denně pod nějakou záminkou zaběhnout. Neméně pevně si umínil, že Eva musí co nejdříve otěhotnět.

To klaplo. Obojí. K Evině smůle a jeho bohorovnému pocitu, že teď už je všechno v pořádku.

Za dva dny seděla Eva v osobním oddělení jejich stavebního podniku, kterému šéfovala zapřísáhlá soudružka a nekompromisní stará panna Marie Vodsedělová. Upřímně nesnášela mladší, hezčí a úspěšnější ženské vůbec a Evu Herclovou zvláště, protože byla zosobněním všeho, čeho jí se nedostalo. Po týdnu poctivého snažení zavděčit se této megeře Eva své úsilí vzdala a slíbila si, že tady zůstane maximálně do konce měsíce, aby dokončila zadanou práci. Pak shánění zaměstnání vezme do ruky sama. Petrovi prokázala dobrou vůli, ale tohle fakt ne. Na konci měsíce ji umluvil ekonomický náměstek, ať to ještě zkusí – v hrůze, že nadějná mladá síla odejde, protože s babou nevydrží a on k ní zas půl roku nikoho nesežene. Na konci dalšího měsíce řešil stejný problém, jen trochu oddálený, jelikož mu uzardělá Eva prozradila, že je těhotná. V podniku je tedy ochotná zůstat do doby, než půjde na mateřskou.

Ne, že by děti nechtěla, ale přece jen. Sotva se rozhlédli v novém domově, prostě připadlo jí, že je to příliš brzy.

Chlap, kterého zbožňuju, ale...

Kombinace démona s charismatickým dobrodruhem, kousavé šelmy s něžným bohémem, bezohledný manipulátor se srdcem na správném místě. Kontroverzní hrdina, na kterého jsem pyšná, protože hned po Evě otevřel nejvíc komentářů a protichůdných názorů. Vzbuzuje sympatie i nenávist a odsouzení, provokuje...

Při jednom z našich sezení, v době, kdy jsme začínaly s Evinou životní etapou spojenou s Richardem, Eva se zasněným pohledem upřeným do dálky, řekla: „Víte, Beato, Richard byl chlap, který mě v jednom okamžiku nechal vylétnout do závratných výšin bytí, takových, že jsem až cítila nirvánu na vlastní kůži, aby mě vzápětí zadupal do nejhlubšího a nejspinavějšího bahna a zkoncentrovaného hnusu, jaký si stěží dokážete představit. A nebylo to jen díky kokainu, bylo to v něm. S ním jste žila beze zbytku, žádné rezervy. Zkuste opustit takového člověka. A když se mu konečně podařilo zanechat mě v tomhle bídném světě jako trosku bez vlastní vůle, nedokážu ani spáchat sebevraždu, abych nepřišla o svá halucinační setkání s ním. Mít jistotu, že se tam někde potkáme, udělala bych to okamžitě.

„Tady Richard je neposedný syn dávného přítele mého otce, víte? Sedmnáct let se toulal po světě a dnes nás poctil svou první návštěvou po návratu. Vždycky byl takový nevycválaný. Koukám, milý Richarde, že ses vůbec nezměnil.“ Dotkl se jemně Evina ramena a rukou ji směřoval do vedlejší místnosti.

„Pojďte prosím do mé pracovny, budeme tam mít větší klid. A... Richarde? Co kdybys pomohl mé ženě s pohoštěním?“ Jak nakonec domluvila stavební úpravy na vile Vrbatových, si Eva cestou domů vybavovala jen s obtížemi. V ruce třímala blok s poznámkami, které jí diktoval pan inženýr, a doufala, že se v nich Petr vyzná. Pravda byla taková, že jí to bylo jedno. Najednou byl Petr vzdálen miliony světelných let. Jeho existence se jí jen jaksi mlhavě připomínala, tak byla zasažena zvláštní euforií a náhlými vibracemi v žaludku ze setkání s Richardem. Dívali se na sebe možná tři minuty, možná pět, nic si nedomluvili, a přesto věděla s určitostí, že cokoli od této chvíle Petr řekne nebo udělá, bude jí úplně fuk. Ještě nikdy se nesečkala s takovým mužem. Hajzlíků a šmejdů všeho druhu prošlo jejím životem víc, než jí bylo milé, ale v tomhle bylo něco, co jí okamžitě donutilo přestat ovládat svůj rozum a nechat se unášet na vlnách slasti. Jeho osobnost jí slibovala každým pohledem, pohybem i slovem. Nebud' blbá, napomínala se. Pravděpodobně už ho v životě nepotkáš, zmizí stejně rychle, jako se objevil a ty se tu chováš jak pitomá puberťačka, říkala si se smíchem, když rozechvěle odemykala domovní dveře. Když si v předsíni vyzouvala boty, dolehl k ní z patra Petrův hlas, jak mluvil s dětmi. Vida, už je doma. Najednou si nebyla jistá, jak dlouho jí vlastně cesta domů trvala. Vklouzla rychle do koupelny, aby si umyla zpoceně ruce, vydýchala se a ovládla to zvláštní vnitřní chvění, které jí procházelo tělem. Když zvedla hlavu k

zrcadlu a oběma rukama prohrabovala tmavé bohaté vlasy, pohled na vlastní rozzářenou tvář jí výmluvně říkal všechno.

I kdyby se tohle setkání již nikdy neopakovalo, dalo jí nahlédnout do jiného světa, světa, jehož existenci v sobě dlouhé roky zadupávala, světa dobrodružství a vášně. Cítila stejnou slast jako tenkrát, když vyjížděla na led.

Něco mi říká, abych skončila, nebo prozradím víc, než jsem chtěla. A co jsem vlastně chtěla? Jen trochu pootevřít okénko do příběhu, aby na vás nevybafl ze zálohy a nezastihl vás nepřipravené. Toť vše. Mimochodem, novinářce Beatě jsem slíbila ...ale to je fuk, vy to pochopíte.

Ať už se rozhodnete jakkoli ...Evin příběh je fikce. Ale to neznamená, že nemůžete ženu, která ho právě prožívá, potkat ráno při cestě do práce a nevšímavě ji minout.

